

Femte kapittel

Der fortelleren tar et bad.

Dagen etter våkna jeg til lyden av snadrende gjess.

Ikke bare snadrende gjess. Jeg kunne høre skrikende måker og ei enslig skvatrende skjære også. Dessuten visste jeg at det løp noen rødvente vadere nede ved sjøen og lagde plystrelyder, men det var gjessa som dominerte: en stor flokk grågjess på berget bak hytta og et svart-hvitt gåsepar rett under soveromsvinduet. Jeg pakka huet inn i puter og sovepose, men det hjalp ikke. I dag var de uvanlig opphissa. Var egga klekt? Var de angrepet av mink?

Hittil hadde jeg satt pris på fuglelivet. Jeg likte å være en del av den store naturen bare noen minutter fra sentrum av hovedstaden. Men i dag var jeg ublidt stemt mot både by og land. I et uvanlig slett lune var jeg.

Det begynte å nærme seg sankthans og håpet om å tilbringe sommeren i egen båt ble stadig fjernere.

Det var fristende å grave seg ned i sengetøyet og bli liggende å prompe på Arturs hytte resten av måneden, men jeg hadde på følelsen av at jeg dro gjestfriheten vel langt. Riktignok forsikra hytteieren at jeg bare kunne bli, men døtrene hans var avmålte i stemmen og mumla om fest og førsterett.

Kanskje jeg burde kjøpe den Marieholmen i alle fall. Det var en pen båt og bare lett skjemt. En smal sak å fikse med litt glassfiber i følge Vemund.

Jeg gikk ut på trappa for å prøve om morrasola kunne hjelpe på humøret. Det gjorde den ikke. Det var overskya og duskregn.

Jeg hilste høflig på gassen under vinduet. Han hveste tilbake. Kona hans var ikke å se. I følge fugleboka var dette Hvitkinngjess. De likner på Kanada-gjess, men er mindre og dessuten freda. Staten holdt sin hånd over dem og dama i nabohytta fora dem med rundstykker.

Jeg bestemte meg for å ta et morgenbad. Friskt, kaldt saltvann har ry for å klare hjernen. Jeg slang et håndkle rundt livet og rusla ned til vannet. Å unngå å trække i gåsebæsjen som lå spredt utover var en krevende øvelse, men i dag mestra jeg den. Så la jeg

håndkleet på en stein og forsvant i havet. Jeg kjente overflata lukke seg over huet mitt og var ikke lenger en del av menneskenes verden.

Det ble raskt mørkere, men jeg kunne skimte blæretang og sjøgress vaie i strømmen rundt meg. Jeg krasa med fingrene langs bønn og dro meg nedover mot dypet. Etter noen sekunder sa lungene stopp. Jeg krøkte meg sammen. Satte føttene mot en stein og skjøt oppover. I neste sekund brøt jeg overflata og var født på ny.

Jeg vassa i land og tenkt at havet fortsatt var ganske kaldt i juni. Det var en god tanke, for det betydde at besteparten av sommeren gjensto. En solstråle hadde borra et tynt høl i skydekket og borte ved Dyna dukka det fram en seilbåt. Jeg tenkte at jeg var ganske sulten og det var også en god tanke for da ville frokosten smake bedre. Jeg kjente at humøret steg. I dag ville jeg kanskje finne båten i mitt liv.

*

Jolla som jeg engang hadde eid – den som hadde femogtretti hester på baken, men ingen lanterner – hadde ikke vært båten i mitt liv.

Den likna mer på en ungdomskjæreste: en det kunne være hyggelig å mimre om, men aldri å oppsøke. Den hadde fylt alle behov der og da og lært meg mye om havet – spesielt hva man ikke skal gjøre med båter – men noe varig forhold hadde det ikke vært. Tilslutt overlot jeg den til en familiefar fra Paddekummen som skulle fiske ål i Glomma. Det tror jeg var best for både meg og båten. Vi skiltes som venner.

Før det kom så langt hadde jeg kjørt den så langt som til Raftö, havarert, sunket, redda både meg og båten og lappa den med stålplast både her og der.

Det hadde vært begivenhetsrikt.

Dette skulle bli annerledes. Når jeg bare fant den rette båten, skulle jeg behandle den mye bedre. Jeg skulle holde den vedlike fra første dag. Vaske og polere den. Høre på værmeldingene. Bare seile i finvær. Jeg skulle være voksen, ansvarsfull, oppmerksom, moden og hvor pokker var håndkleet mitt?

Jeg hadde lagt det på den steinen der; hadde jeg ikke det? Eller på den ved sida av? Ingen av steinene på stranda inneholdt noe håndkle. Det hadde kanskje falt ned på baksida. Jeg lette systematisk rundt de fire nærmeste steinene. Ingen hulrom. Ingen skjulte hyller i fjellet. Så utvida jeg søket til de neste åtte. Ikke der heller. Dette var for dumt. Jeg så mistenksomt på måkene. De skulde tilbake, men så ikke skyldbetynga ut. Neivel. Men de kunne være skyldige for det. De trodde vel de eide skjærgården og kunne ta seg til rette som det falt dem inn.

Jeg prøvde å forestille meg ei selvrettferdig måke fly avsted med håndkleet for å straffe meg, inntrengeren i fuglereservatet, men jeg klarte ikke helt å fullføre bildet. Håndkleet var stort, fuktig og tungt.

Men en av gråjessene kanskje? De kunne ha falt for det mørkerøde frotéteppet og bestemt seg for å ominnrede før sommeren. Eller kanskje det hadde blåst sin vei med ei vindkule. Hva som helst kunne ha skjedd mens jeg var under vann.

Et øyeblikk så jeg for meg gasslekkasjer og kjernefysisk utslettelse. Planeten etterlatt til meg og mine innfall, men så fikk jeg øye på en fisker borte

på odden og slo fra meg de mest apokalyptiske scenariene. Håndkledet var borte. Det var alt.

Jeg ga opp å lete. Det var bare å komme seg fortest mulig i hus og få på seg klær før noen ringte sedelighetspolitiet.

Det er ikke det at jeg er så veldig sjenert. Hvis noen har glede av å titte på rumpa mi med kikkert, så må de gjerne det. Og de edlere delene mine er ikke så veldig edle.

Men enkelte lar seg provosere av det utroligste og jeg liker ikke å erte folk. Dessuten befant jeg meg i et offentlig naturreservat få kilometer fra Oslo sentrum, og det må være noe av det mest offentlige som fins. Snart ville det være mer folk her enn på Rådhusplassen.

Fra den relativt usjenerte badeplassen og opp til hytta var det kanskje femti meter med lyngrabber og stein, eksponert for hyttevinduer og fuglekikkerter i et hundreogåttigraders panorama. Og på fjorden kom det stadig flere seilbåter.

Kunsten er å ikke se brydd ut, tenkte jeg. Det er ingen grunn til å plante ideer i skallen på folk. Jeg

gav meg til å jogge lett oppover. Turen ville være unnagjort på sekunder.

Men der hadde jeg gjort opp regninga uten gås. Den statsbeskytta hvitkinngassen sto plutselig midt på stien og freste. Han hadde visst ikke skjønt at dette var et offentlig fuglereservat. Han trodde det var hans eget private revir.

– Husj på deg, Gasse Vasse, sa jeg. – Gå vekk!

Dette gjorde bare gassen sintere. Han bredte ut vingene, krumma nakken og gapte med nebbet på en måte som tyda på at han gjerne angrep nedafra. Jeg følte meg ganske utsatt. Edle eller ikke, det var deler der nede jeg helst ville ta vare på.

Jeg gjorde en omgående bevegelse. Gassen fulgte etter. Jeg gjorde et raskt sprang til den andre sida av stien. Gassen var raskere. Den var aerodynamisk utstyrt.

– Rolig, Gassefar, sa jeg. Vi har ingen interesse-motsetninger.

Gassen freste igjen. Han så annerledes på det. Jeg vifta med armene, klappa i henda og gjorde et lite hopp. Gassen svarte med å klippe med nebbet i lufta.

Jeg ble stående urørlig. Måkene så nysgjerrig på oss. På den andre sida av vika glimta det i ei glassrute. Det var kaldt.

Så løfta jeg forsiktig foten.

Fuglen var uten tvil raskest, men hvis jeg bevegde meg sakte rundt den, ville den kanskje ikke forstå hva jeg drev med. Når kneet var oppe i traneposisjon, strakk jeg beinet ut og senka foten ytterst langsomt ned i gresset. Gassen så urolig ut, men rørte seg ikke.

Jeg skifta kroppsvekta over på den andre foten og kjente en fuktig grøt tyte opp mellom tærne. Jeg hadde tråkka på en gåsebæsj. En ganske fersk en, etter temperaturen å dømme.

– Møkkafugl!

Det svarte han ikke på.

Jeg fortsatte den langsomme bevegelsen på skrå utover i terrenget. Ikke baklengs. Det ville se ut som flukt og kunne utløse hva som helst. Dessuten ville de være fornedrende. Nei, jeg bevegde meg diagonalt, slik at jeg fikk avstand mellom meg og fuglen og kunne nærme meg hytta fra sida.

Gradvis skifta jeg retning og satte opp farten. Gassen rynka panna, men fulgte ikke etter. Foran meg lå en lav steinkant: en naturlig mur i terrenget. Kom jeg over den, ville jeg være skjult for gassen og kunne nå hyttedøra med noen få steg.

Jeg krøkte meg sammen, tok sats – og sprang. Ett steg. Ett steg til og med det tredje landa jeg oppå muren med begge føtter. Tærne grov seg ned i skiferen og kroppen svingte fram og tilbake mens jeg forsøkte å finne balansen.

Bak muren sto Gåsemor.

Menn- og andre hanndyr- blir ofte framstilt som mer aggressive enn sine feminine motstykker. I virkeligheten er hannen en relativt fredelig fyr. Årmillioners evolusjon har frambragt et vesen som er ekspert på å overleve pøbbkrangler og drosjekøer. Når hannen viser hoggtenner, så er det ikke for å lage bråk, men for å unngå bråk. For hannen gjelder det å få avklart hvem som har bredest vingespenn eller dyrest smarttelefon. Gevir og gevær er kjekt å ha, men det holder lenge å vise det fram. Man trenger ikke å bruke det.

Hunndyr har det på en annen måte. Gassefar hadde nøydt seg med å vifte med vingene. Gåsemor angrep.

Hvis noen av hytteeierne, fugletitterne eller lystseilerne faktisk så i min retning i det øyeblikket så var dette det de så:

En naken kropp som svaier fram og tilbake på en stein og så plutselig letter, roterer etthundreogåtti grader og løper avgårde i fri luft til føttene finner feste igjen og kroppen piler nedover mot havet med ei gås i hælene.

Det kunne være så fornedrende det bare ville. Noen ganger er flukt det eneste fornuftige.

Bak meg ringte telefonen. Kanskje det var en båtselger som ringte? Kanskje det var sjøredningstjenesten som lurte på om jeg tilfeldigvis hadde et gåseproblem de kunne løse for meg?

Hvorfor har jeg ikke med meg telefonen spurte jeg meg sjøl mens jeg løp. Fordi jeg ikke har noen lommer svarte jeg og skrev «badebukser med lommer» på den indre huskelista mi. Jeg kom så langt som til «badebu..» så bråstoppa jeg. Foran meg på stien sto gassen igjen.

Jasså så de samarbeida. Umælende dyr du lik-som. Snadringa deres var tydeligvis langt mer mål-retta enn den hørtas ut som. Slik måtte det være å være elg under høstjakt. Du løper brølende gjennom krattet og trur du er skogens konge, men blir utmanøvrert av noen grønnkledde dverger med kommunikasjonsutstyr. Kaldt og kalkulerende sendte de to sauropodene instruksjoner til hverandre over hodet mitt og gjette meg målbevisst bort fra hytta og i retning av et buskas med stikkende vekster. Jeg ble stående med ryggen mot bringebærbusken mens gåseparet vagga mot meg fra hver sin kant,

Det hadde begynt som en helt kurant sommermorra hadde det ikke det? Hadde jeg hatt noe å klage på? Bare litt gråvær og fuglesang. Nå hadde måkeskriket vokst til en kakofoni. De drev vel og heia på artsfrendene sine. Stille og fredelig hadde det vært. Nå var jeg omgitt av folk og dyr på alle kanter.

Borte på odden satt det ti-tolv fiskere nå, og ut av sundet ved Dyna kom det minst fjorten seilbåter. Det var da ualminnelig mange på en gang? Det så

sannelig ut som de kappseilte og der kom det fem til.

Og sju til. Og fire nye. Og to fra den andre sida av øya. Gruppe på gruppe. Hele fjorden full av seilbåter. Hva var det her?

Færderseilassen! Så klart. Det måtte være i dag.

Det slo ned i hjernen min at jeg skulle vært der ute. Med min egen seilbåt. Opptatt med å krysse og lense og slå baut. Hva nå en baut er for noe, jeg skulle slått den så grundig så den kjente det. Så skulle jeg stramma skjotene, halt toppseil my boys og lent meg sjølsikkert tilbake i cockpiten og kanskje kasta et blick mot land og lurt på hva slags idiot som sto der inne i bringebærbusken med to sinte gress opp i hekken.

Oi.

Det er jo meg...

*

Noen klappa i hendene.

Det syntes jeg var unødvendig.

Jeg kunne godt se det komiske i situasjonen, hvis man altså hadde en litt enkel humoristisk sans. Men så bælmorsomt at de trengte å applaudere var det ikke.

Det var dama fra nabohytta som sto oppe på fjellet og lagde klappsalver. Så stakk ho fingra dypt ned i forklelommene og og dro opp gammelt brød som ho sådde utover fjellrabbene. En grønnmygla loffebete havna i gresset bak gassen. Han prøvde å titte bak seg uten å miste fokuset på meg. Det var ikke vanskelig i det hele tatt. Han hadde sidesyn og tretti centimeter bøyelig hals.

Men så begynte brødbitene å hagle rundt ham. Han vagga baklengs bort til nærmeste halve loff og satte nebbet i den. Gåsemor hveste irritert, men det hjalp ikke. Dette var godt!

Fra fjellet lød nye klappsalver. Det var ikke bifall; det var lokkesignaler! Gåsemor løfta nervøst på svømmeføttene. Så tok ho en beslutning, oppga hele mannejaktprosjektet og gåseløp mot brødgi-versken. Gassefar tassa takknemlig etter.

Og jeg var fri.

Jeg vikla meg takknemlig ut av bringebærbusken.

– Det var godt du kom, sa jeg.

Naboen svarte ikke. Bare fortsatte å så brødsmyler utover fjellet. Ho måtte ha en kjempebrødboks.

– Det blir mye brød til overs?

Fortsatt ikke noe svar. Jeg følte meg forplikta til å veksle noen ord med henne. Dama hadde hjulpet meg ut av ei lei knipe.

– Du er glad i dyr? De er glade i deg og!

Like taust. Hva var det folk pleide å prate om? Været?

– Det er kjølig!

Så slo det meg at situasjonen kanskje var pinlig for henne. Og når jeg tenkte den tanken, ble det ubehagelig for meg også. Jeg måtte finne en eller annen sosialt akseptabel måte å komme meg ut av det på .

– Tida går, sa jeg og løfter på handleddet. Der satt det sjølsagt ikke noe klokke. Jeg hadde ikke brukt armbåndsur på tjue år.

– Du har kanskje klokke på deg? – Nei? – Jeg foretrekker også å gå uten.

Da ringte telefonen. Den velsignede telefonen.

– Du får ha en fortsatt god dag, sa jeg, og løfta på en imaginær hatt.

Så løp jeg inn og grep telefonen.

Det var Artur. Han hadde funnet en båt til meg.

*

Den er snodig denne trangen til å adoptere folks problemer.

Ta gåsepiken nettopp nå. Blir hennes sjenanse mindre av at jeg lar meg smitte av den?

Vet jeg noe som helst om hva som skjer inne i folks hoder?

*

Artur har forlenget adoptert båtprosjektet mitt. Gjort det til sitt eget og løst det på mine vegne.

– Den har ikke senkekjøler, beklager han.

Havet

– Det er ikke så farlig. Jeg har slått fra meg det med senkekjøler.

– Hvorfor det? Du burde ha senkekjøler.

– Senkekjøler kan være problematiske, mener jeg.

– Senkekjøler er genialt!

– Men jeg vil ikke ha senkekjøler!

– Du skal ha senkekjøler!

– Senkekjøler er noe herk!

– Vil du ha båt eller vil du ikke?

– Har den senkekjøler?

– Nei! Den er perfekt men den mangler senkekjøler. Kan du leve uten senkekjøler?

– Hvis jeg må.

– Du kan bare ikke få alt.

*

Jeg ringer båteieren.

– Er det du som har en Stortriss i Bunnefjorden?

– Nei, det er sønnen min. Men den er ikke polert.

– Det er ikke så farlig.

– Jo, men vi skal få polert a i løpet av uka.

– Jeg kan vel få se på den?

– Upolert?

Vi kjører utover Mosseveien. Jeg, Artur og valkyrien. Wagner gjaller i bilstereo. Jeg forteller om dama med brødsekken.

– Prøvde du å snakke med henne?

– Ja?

– Nytter ikke.

– Hvorfor ikke?

– Hun er døv.

– På ordentlig?

– Stokk døv.

Så når vi Bunnefjorden.

Vi parkerer i veikanten og klatrer over porten.

Vi vandrer blant skinnende, hvite havseilere på jakt etter en upolert Stortriss.

– Hvor stor skulle den være?

– Søtten fot.

Vi finner ingenting under førti fot. Svære, svulmende skrog henger over oss som hvaler i taket på naturhistorisk museum.

– Du skulle ikke hatt en sånn?

– Håpløst å finne kaiplass.

Havet

Vi passerer den siste flyvende hvalen og går ut på bryggekannten og pisser. Valkyrien plukker blomster.

– Kanskje den er et annet sted?

– Han sa Bunnefjorden...

Vi myser utover vannflata. Langt borte kan vi skimte noen master.

– Han sa kanskje *innerst* i Bunnefjorden.

Vi kjører dit fjorden slutter.

– Han sa innerst?

Jeg tenker meg om.

– Han sa *helt* innerst.

Vi finner en bekk og følger den innover. Etter ei stund tar veien av og følger ei bru. Så kommer vi til en bulkete bom og nok en båtplass. Joller og eker ligger på tømmerstokker og lecablokker. Måkene ligger på rede mellom halvtømte malingspann. Her er ingen flyvende hvaler. Vi er helt innerst i Bunnefjorden.

Vi leter mellom snekker og seilbåter i alle fasoner.

– Der er den! Akkurat som på bildet.

Jeg sier ingenting.

– Fin farve?

Den er gyselig.

Den er oransje og gul og bred og flat og liten. Den er en pram med kjøl. Den er det minst sexy, minst stilige, mest uelegante jeg har sett siden – jeg vet ikke når.

– Den passer deg perfekt, sier Artur.

*

Jeg ser mismodig på skapningen. Dette må være båt plassens mobbeoffer. Fugleungen som ble sparka ut av redet.

Farfar tok meg en gang med inn i grisebingen og viste meg en iskald, blåaktig grisunge. Purka ville ikke ha den.

– Hva gjør du med den? spurte jeg.

– Kaster den i gjødselbingen, svarte Farfar.

– Flasker den opp, sa Farmor.

Jeg finner en stabbe og klatrer ombord. Kjølen er så lav at jeg kan skreve over rekka. Jeg går over cockpiten og inspiserer lugaren. Jeg åpner lukene og kikker ned i sovebriskene.

Havet

Jeg finner ingen feil. Den har ikke pest. Den har ingen synlige reparasjoner. Den er velholdt, uskadd, ryddig og ren.

- Den har ikke senkekjøl.
- Du kan ikke få alt, har jeg sagt.

*

Så kommer eieren og faren hans. Faren fører ordet.

- Vi kan få den ferdig polert på tirsdag.
- Bånnstoff er kanskje viktigere?
- Det blir i så fall ikke før torsdag.
- Polering er ikke så viktig.
- Det er klart den skal poleres!
- Hvorfor skal du selge den? spør jeg, og ser på sønnen.
- For mye å gjøre... Den ble mest liggende
- Det er jo dumt å ha båten liggende uten å bruke den, forklarer pappa. Det er jo alltid litt arbeid på en båt. Den skal poleres om ikke annet.
- Har du hatt den lenge.
- Ett år.

– Og motoren?

– Tre år gammel. Firetakter.

Jeg vet ingenting om firetaktere.

– Bruker nesten ikke bensin.

– Han kjørte den fra Tønsberg og hit på under en tank, sier faren, synlig stolt over den bensingjer-rige sønnen.

– Kan jeg få se på seila?

Storseilet ligger rulla rundt bommen.

– Rullebom, forklarer faren.

Forseila ligger pent pakka i en gul og en blå pose. Stormfokk og Genoa.

– Det er et stort og et lite, sier sønnen. Jeg har mest brukt det store. Det er uansett ikke morsomt å seile når det blåser for mye.

Jeg begynner å skjønne tegninga.

– Du har ikke seilt så mye?

– Nei. Jeg kjørte den fra Tønsberg og hit i fjor.

– På motor?

– Ja, så prøvde jeg å seile, men det blir ikke som man har tenkt.

Faren har funnet en pose til. Rød.

– Dette vet vi ikke helt hva er.

Jeg ser på Junior.

– Den fulgte med. Jeg fant ikke ut av det.

Vi åpner posen og trekker ut et rødt silkestykke.

Jeg tenker at det kanskje er en lakenpose.

Så ser vi det.

Det er en spinnaker.

Verdens nusseligste, lille lekespinnaker.

– Det er kanskje et slags seil? Undrer faderen. Du skjønner, vi er nok helst snekkefolk vi.

– Hvor mye skal du ha for båten, spør jeg.

*

Artur tar meg til side.

– Du må prute.

– Jeg kan ikke prute på femtentusen. Det er gibortpris.

– Så la ham gi den bort.

– Det er bare en guttunge. Han trenger penga.

– Han har jobb. Det har ikke du.

Det avgjør saken.

– Trettentusen, sier jeg. Stoffa og sjøsatt på tirs-
dag. Polering er ikke nødvendig.

Faren åpner munnen.

– Deal, sier sønnen.

*

Jeg leser alt jeg kan komme over om Stortriss på nettet. Jeg leser om konstruktør Brohäll og slagordet hans; «mest båt for minst penger.» Jeg leser tips om rigging og trimming og pimping. Jeg leser kjærlighetserklæringer til en stygg båt.

*

Tirsdag tar jeg bussen til Bunnefjorden. Billetten er uforskamma dyr.

– Skal du tilbake igjen? spør bussjåføren.

– Garantert, svarer jeg. Men ikke med buss.

Jeg har med kjekspakke og vannflaske. Jeg har en ny brennende pengebunke i innerlomma. Båten er rigga og sjøsatt når jeg kommer fram. Eieren ser fornøyd ut.

Vi går ombord.

Vi kjører over sundet til de flyvende hvalenes opplagsplass. Midtveis overtar jeg roret. Jeg slukker motoren og starter den på nytt. Jeg kjører en runde mot høyre og en mot venstre. Må lære hva som er styrbord og hva som er babord. Jeg veier bensintanken i handa. Den er nesten full. Alt er bra.

Eieren får penga i handa.

– Trenger du kontrakt? spør han.

– Du kan sende meg den, sier jeg.

På den andre sida venter faren.

– Vi rakk ikke å polere, beklager han.

Eieren, som ikke lenger er eier, går i land. Så tar han meg i handa, mens jeg holder meg fast i bildekka langs kaikanten.

– Du får ha lykke til, sier han.

– Takk det samme, sier jeg.

– Husk å sende tilbake kontrakten!

Så skyver han meg ut.

Jeg gjør en lang baklengs sving, retter opp båten og kjører nordover. Gutten og faren hans har satt seg i bilen og kjørt nordover.

Jeg er helt alene.

En svak trekk puster meg i nakken. Jeg surrer fast roret, klatrer opp på taket – dekket – og mens jeg klamrer meg til masta med den ene handa, heiser jeg forseilet med den andre. Så kryper jeg ned i cockpiten igjen, løsner roret og stanser motoren.

Inne på land står et furutre. Rører det på seg eller gjør det ikke?

Jeg spytter i vannet. Spyttklysa blir liggende på vannflata og titte rundt seg. Usikker på hva jeg venter av den. Så begynner den forsiktig å drive bakover.

Jeg seiler.